

Ajankohtaista perheoikeudellisissa palveluissa

Kanta-Hämeen
perheoikeudellisen yksikön esimies

Minna Kyöstilä

18.9.2020

HÄMEENLINNAN
KAUPUNKI

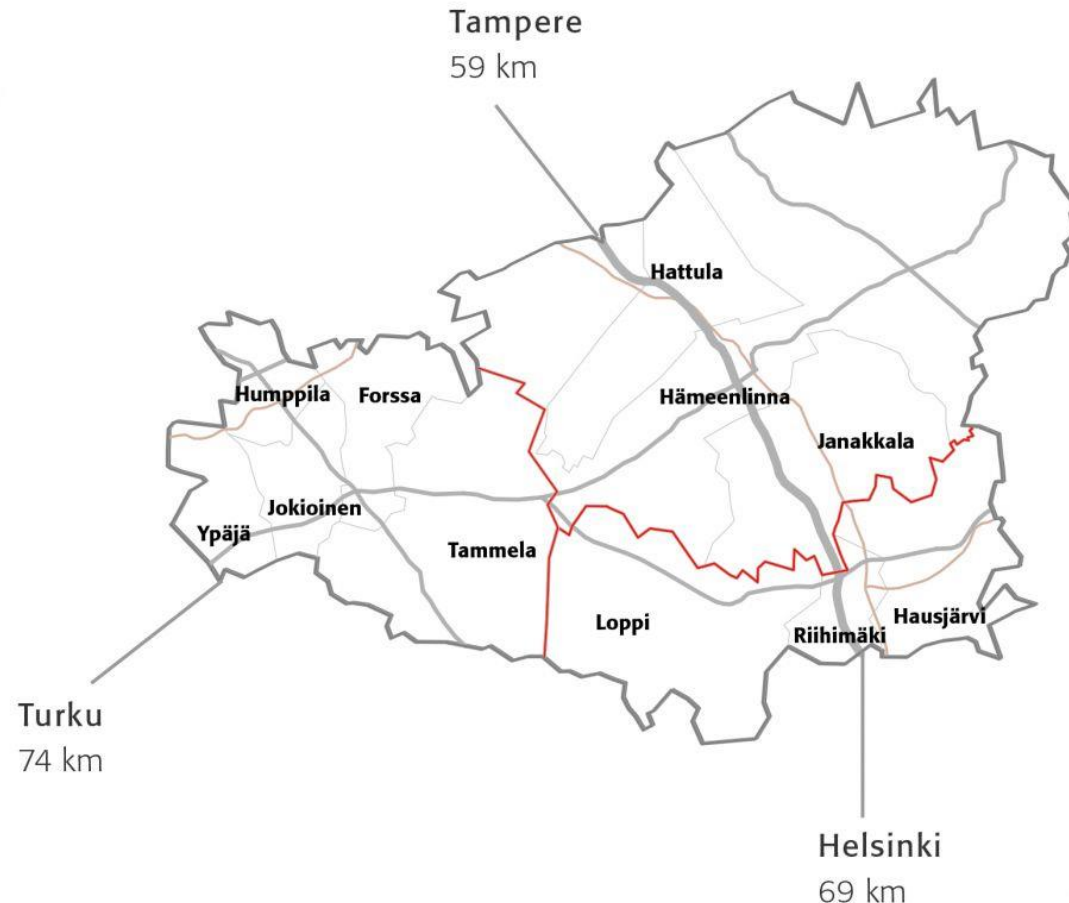

Kanta-Hämeen perheoikeudellinen yksikkö

- Yksikkö on aloittanut toimintansa vuoden 2019 alussa
- Yksikkö tuottaa perheoikeudelliset palvelut kaikille 11 Kanta-Hämeen kunnalle.
- Toimipisteet Hämeenlinnassa, Forssassa ja Riihimäellä
- Hämeenlinnassa päätoimipiste
- Forssassa työskentelee kokoaikaisesti 1 lastenvalvoja
- Riihimäellä lastenvalvojan vastaanotto 2-3 päivänä viikossa

Etäisyyksiä:

- HML – RMK 35 km
- HML – Forssa 56 km
- Forssa – RMK 68 km

Lähde: www.hame.fi

Kanta-Hämeen perheoikeudellisen yksikön palvelut

- Lastenvalvojapalvelut
- Olosuhdeselvityspalvelut
- Tapaamispaikkapalvelut:
  - Maksusitoumukset tuettuihin ja valvottuihin tapaamisiin sekä valvottuihin vaihtoihin
- Maksusitoumukset adoptioneuvontaan

Lastenvalvojapalvelut 1/2:

- Isyyden selvittämisasiat
  - Avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isyyden selvittäminen kuuluu lastenvalvojalle.
  - Yli 86% Kanta-Hämeessä tänä vuonna tunnustetuista isyyksistä on tunnustettu ennakkollisesti neuvolassa ennen lapsen syntymää.
  - Isyyden selvittämisasioita Kanta-Hämeessä 1-8/2020 yhteensä noin 400.
  - Syntymän jälkeen isyys voidaan tunnustaa vain lastenvalvojan luona.
- Äitiyden selvittämisasiat
  - Uusi äitiyslaki astunut voimaan 1.4.2019
  - Koskee naispareja, jotka antaneet yhdessä suostumuksen hedelmöityshoitoon
  - Ei-synnyttäneen naisen äitiys voidaan tunnustaa ennakkollisesti neuvolassa tai lapsen syntymän jälkeen lastenvalvojan luona
  - Lain voimaan tulon jälkeen äitiyden tunnustamista koko Kanta-Hämeen alueella ollut muutamia

Lastenvalvojapalvelut 2/2 :

- Sopimuspalvelut
  - Vanhemmat voivat sopia lastenvalvojan luona lapsen huoltoon, asumiseen, tapaamiseen ja elatukseen liittyvistä asioista.
  - Lastenvalvojan tehtävä on auttaa ja tukea vanhempia sopimukseen pääsemisessä.
  - Tammi-elokuussa 2020 yli 93 % lastenvalvojien asiakaskäynneistä liittyi lasta koskeviin sopimusasioihin, n. 6,5 % käynneistä koski isyyden- tai äitiyden selvittämistä
  - Yhteensä lastenvalvoja käyntejä 1-8/2020 ollut 1714

Olosuhdeselvityspalvelut

- Jos vanhemmat eivät pääse sopimukseen lastenvalvojan luona lapsen huolto, asumista tai tapaamista koskevissa asioissa, he voivat hakea asiaan ratkaisua käräjäoikeudelta.
- Käräjäoikeus voi pyytää sosiaalitoimelta olosuhdeselvityksen laatimista asiassa.
- Olosuhdeselvitys laaditaan vain tuomioistuimen pyynnöstä.
- Olosuhdeselvitystyöskentelyn aikana sosiaalityöntekijät / lastenvalvojat tapaavat vanhempia sekä lapsia ja pyytävät lausuntoja perheen kanssa työskennelleiltä viranomaisilta.
- Työskentelyn päätteeksi laaditaan kirjallinen olosuhdeselvitys käräjäoikeudelle.
- Myös selvitysprosessin aikana on mahdollisuus sovinnolliseen ratkaisuun.
- Vuonna 2019: 39 selvityspyyntöä. Vuonna 2020: 30 selvityspyyntöä.

Tapaamispaikkapalvelut:

- Kanta-Hämeen perheoikeudellisesta yksiköstä myönnetään maksusitoumukset valvottuihin tai tuettuihin tapaamisiin ja valvottuihin vaihtoihin.
- Tapaamisista on oltava tuomioistuimen päätös tai lastenvalvojan vahvistama sopimus.
- Tapaamispaikkapalvelut ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta.
- Hämeenlinnan kaupunki kilpailutti koko Kanta-Hämeen tapaamispaikkatoiminnan keväällä 2020.
- Kilpailutus koski sekä sosiaalihuoltolain että lastensuojelulain nojalla ostettavia tapaamisia.
- Kilpailutuksen voitti Auttavat Sossut Oy, joka perusti uudet tapaamispaikat Hämeenlinnaan, Riihimäelle ja Forssaan.

Adoptioasiat Kanta-Hämeen perheoikeudellisessa yksikössä:

- Kanta-Hämeen perheoikeudellinen yksikkö ostaa adoptioneuvonnan Pelastakaa Lapset ry:n: Länsi-Suomen aluetoimistolta.
- Perheoikeudellinen yksikkö tekee adoptiolain mukaisen lausunnon perheestä ja myöntää mahdollisen maksusitoumuksen Pelastakaa Lapset ry:n antamaan adoptioneuvontaan.
- Adoptioasioissa asiakkaat voivat olla ensisijaisesti yhteydessä Pelastakaa Lapset ry:n Länsi-Suomen aluetoimistoon.

Uusi laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta

- Uusi laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta astui voimaan 1.12.2019
- Huoltolakiuudistuksen vaikutukset lastenvalvojatyössä:
  - Lapsen osallisuuden vahvistaminen: lapsen mielipiteen selvittäminen huolto-, asumis- ja tapaamissopimuksia tehtäessä
  - Oheishuollosta ja lapsen asumisesta oheishuoltajan luona on mahdollista sopia myös lastenvalvojan luona
  - Tehtävänjakohuollosta ja yksinhuoltajuudesta tietojensaantioikeudella on mahdollista sopia myös lastenvalvojan luona
  - Vuoroasumisesta sopiminen

Lapsen osallisuuden vahvistaminen

- Lain tasolla haluttu vahvistaa lapsen osallisuutta sopimusasioissa.
- Lapsen huolto-, asumista ja tapaamista koskevaa sopimusta vahvistettaessa on otettava huomioon lapsen mielipide.
- Vanhempia tulee ohjeistaa keskustelemaan lapsen kanssa ennen lastenvalvojan luona käytävää neuvottelua lapsen toiveista
- Mitä mieltä lapsi on siitä, mitä vanhemmat ovat sopimassa lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisista
- Tarvittaessa myös lastenvalvoja voi keskustella lapsen kanssa, jos se on mahdollista lapsen ikä- ja kehitystaso huomioon ottaen ja lapsi ja huoltajat suostuvat keskustelun järjestämiseen
- Kanta-Hämeen perheoikeudellisessa yksikössä keskusteluja lasten kanssa käyty lain voimaan tulon jälkeen muutamia kertoja.

Oheishuollosta sopiminen lastenvalvojan luona

- Vanhemmat ja oheishuoltajaksi ehdotettu henkilö voivat sopia oheishuollosta lastenvalvojan luona. Lisäksi on mahdollista sopia lapsen asumisesta oheishuoltajan luona.
- Aikaisemmin oheishuoltajuudesta pystyi päättämään ainoastaan käräjäoikeus
- Lastenvalvoja pyytää ennen oheishuoltosopimuksen vahvistamista oheishuoltajaa koskevat poliisitiedot sekä lausunnon lastensuojelusta.
- Oheishuoltoasioissa yhteistyö lastensuojelun kanssa tärkeää.

Vuoroasuminen

- Vanha lapsen huoltolaki ei tuntenut vuoroasumisen termiä
- Uuden lapsen huoltolain mukaan vanhemmat voivat sopia vuoroasumisesta lastenvalvojan luona
- Vuoroasumisella tarkoitetaan tilannetta, jossa lapsi on vähintään 40 prosenttia ajasta tapaajavanhemman luona.
- Lapsi voi olla kirjoilla ainoastaan yhdessä osoitteessa → Sopimukseen kirjattava kumman vanhemman osoite ilmoitetaan Digi- ja väestötietovirastolle lapsen viralliseksi asuinpaikaksi
- Vuoroasumisen tarkemmat ehdot voidaan sopia esim. vaihtopäivä, kuljetukset tapaamisiin, juhlapyhien ja loma-aikojen luonapito

Vuoroasuminen ja lapsen elatuksesta sopiminen

- Elatusapua voidaan maksaa myös vuoroasumistilanteissa.
- Vanhemmat voivat vuoroasumistilanteessa sopia myös, että varsinaista elatusapua ei makseta, vaan vanhemmat vastaavat puoliksi lapsen kustannuksista.
- Aikaisemmin ns. lähivanhempi oli elatussopimuksia tehtäessä aina elatusavun saaja ja erossa asuva elatusavun maksaja.
- Nyt elatusavun maksaja vuoroasumistilanteissa voi olla myös se vanhempi, jonka luona lapsi on kirjoilla.
- Elatusavun maksaja arvioidaan vanhempien elatuskykyjen perusteella.

Muita eroperheiden palveluita

- Hämeenlinnassa Eron Ensiapupiste: matalan kynnyksen palvelu kaikille, joita ero koskettaa
- Perheasioiden sovittelu Kanta-Hämeessä järjestetty seutukunnittain (Forssan seutu, Hämeenlinnan seutu ja Riihimäen seutu)
- Perheasioiden sovittelu ei ole varsinaisesti perheoikeudellisen yksikön palvelu, vaikka osa työntekijöistä toimii myös perheasioiden sovittelijoina.
- Eroperheiden hyväksi työskennellään myös mm. perheneuvolassa, perhetyössä, lastensuojelussa ja perheasiainneuvottelukeskuksessa.
- Erityisesti vaikeissa huoltoriitatapauksissa tehdään yhteistyötä eri palveluiden kesken.

Kehittämisen alla:

- Työskentelytavat pitkittyneissä huoltoriidoissa
  - Miten ennaltaehkäistä huoltoriitojen pitkittymistä?
  - Miten vaikeassa huoltoriitatilanteessa olevia perheitä voidaan auttaa ja tukea moniammatillisesti?
  - Moniammatillinen huoltoriitatyöryhmä: toimii työnohjaajina terapeuttipareille, jotka työskentelevät pitkään jatkuneessa huoltoriitatilanteessa olleiden perheiden kanssa.
- Lastenvalvojapalveluiden sähköistäminen:
  - Esim. sähköisen allekirjoituksen mahdollisuus sopimuspalveluissa
  - Lastenvalvojien etävastaanotot

Kiitos!

Perheoikeudellisen yksikön esimies

Minna Kyöstilä

p. 050 471 9199

minna.kyostila@hameenlinna.fi